

Biblioteksplan 2025–2027

FOTO: ELIN BERGE

Biblioteksplan	Datum för beslut: 2024-12-17
Barn- och utbildningsförvaltningen	Reviderad:
Beslutsinstans: Barn- och utbildningsnämnden	Giltig till: 2027-12-31

vännäs

Barn- och utbildningsförvaltningen
Biblioteket

Innehållsförteckning

1. Biblioteksplan för Vännäs kommun 2025–2027	3
2. Inledning	3
3. Bibliotekets uppdrag – vad säger lagen?	3
3.1 Folkbibliotek	3
3.2 Skolbibliotek	4
4. Vännäs folk- och skolbibliotek	4
4.1 Samarbeten	4
5. Fokusområden 2025–2027 Folkbibliotek	5
<i>Fri åsiktsbildning</i>	5
<i>Kompetens och service</i>	5
<i>Ett bibliotek för alla</i>	5
<i>Läsfrämjande arbete</i>	6
<i>Digital delaktighet</i>	6
<i>Hållbart samhälle</i>	6
6. Fokusområden 2025–2027 Skolbibliotek	7
<i>Skolbiblioteken Som resurs i undervisningen</i>	7
<i>Kompetens och service</i>	7
<i>Ett bibliotek för alla</i>	7
<i>Läsfrämjande arbete</i>	8
<i>Digital delaktighet</i>	8
<i>Hållbart samhälle</i>	8
7. Slutord	9

upplevelsenära.

1. Biblioteksplan för Vännäs kommun 2025–2027

Ordet bibliotek betyder boksamling, men vi i Vännäs arbetar ständigt för att våra bibliotek ska bli mer än boksamlingar. Vi vill skapa välkomnande, livfulla miljöer där människor kan mötas och där upplevelser och läsglädje står i centrum.

Vi vill vara ett bibliotek där besökarna tillsammans med kompetent och serviceinriktad personal kan inhämta information och bildning samt värna om demokratiska värden och medborgerliga rättigheter.

Vi vill arbeta för ett upplevelsenära bibliotek - välkomnande, livfullt och nytänkande!

2. Inledning

Kommuner och regioner ska enligt §17 i bibliotekslagen (SFS 2013:801) anta en biblioteksplan för sin verksamhet inom biblioteksområdet. Denna plan ersätter den biblioteksplan som antogs 2021 av kommunfullmäktige i Vännäs kommun. Planen omfattar den kommunala folkbiblioteksverksamheten samt skol- och gymnasiebiblioteksverksamheten.

Planen ska fungera som ett styrdokument som visar inriktning och prioriteringar i verksamheten, men också ligga till grund för den årliga verksamhetsplanen. En årlig uppföljning och utvärdering ska göras för att säkerställa att arbetet fortlöper enligt planen. Biblioteksplanen ska revideras vart tredje år.

Styrdokument som ligger till grund för planen är bibliotekslagen (SFS 2013:801), skollagen (SFS 2010:800), UNESCO:s folkbiblioteksmanifest, regional biblioteksplan för Region Västerbotten, verksamhetsplan för Umeåregionens biblioteksgrupp och Vännäs kommuns strategi och mål.

3. Bibliotekets uppdrag – vad säger lagen?

Bibliotekens verksamhet regleras i bibliotekslagen och skollagen. Här slås det fast att varje kommun ska ha ett folkbibliotek och att varje skola ska ha ett skolbibliotek (SFS 2013:801, SFS 2010:800). Enligt 2 § Bibliotekslag (SFS 2013:801) förtydligas att Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

3.1 FOLKBIBLIOTEK

Folkbibliotekens utbud ska präglas av allsidighet och kvalitet, samt främja läsning och tillgång till litteratur. Prioriterade målgrupper enligt bibliotekslagen är personer med funktionshinder, personer med annat modersmål än svenska samt barn och unga.

Folkbiblioteken ska även verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt barn och ungdomars språkutveckling och stimulera till läsning.

Allmänheten ska avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

I bibliotekets uppdrag ingår att uppfylla kraven som bibliotekslagen ställer på folkbibliotek.

3.2 SKOLBIBLIOTEK

Enligt 2 kap. 24 a-b § skollagen (2010:800) ska elever i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ha tillgång till skolbibliotek på den egna skolenheten. Skolbiblioteket ska främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet.

4. Vännäs folk- och skolbibliotek

Vännäs kommunbibliotek samt Vännäsby filialbibliotek är integrerade folk- och skolbibliotek. Båda ligger centralt belägna i anslutning till skolorna. Vännäs bibliotek arrangerar kulturarrangemang för alla åldrar. Vännäsby bibliotek erbjuder Meröppet en dag i veckan, det vill säga att besökarna kan nyttja biblioteket även när det är stängt.

I kommunens högstadieskola, Hammarskolan, finns ett skolbibliotek, liksom i Liljaskolan i gymnasieskolans regi.

På alla bibliotek arbetar utbildade bibliotekarier.

Biblioteken informerar om sin verksamhet i både tryckt och digital form genom bland annat sociala medier, hemsidor och informationsblad.

4.1 SAMARBETEN

Vännäs och Vännäsby folkbibliotek är en del av Umeåregionens gemensamma bibliotekssystem. Där ingår även Bjurholms, Robertsfors, Nordmalings, Umeås och Vindelns folkbibliotek. Vi samarbetar kring bibliotekskatalog, bibliotekssystem, fortbildning och webbplats. Biblioteken i Vännäs kommun har därmed tillgång till all media som finns på Umeåregionens bibliotek.

Andra samarbetspartners/grupper är:

- Familjecentralen (BVC, MVC och öppen förskola)
- Lokala föreningar
- Regionbiblioteket i Västerbotten
- Skolor och förskolor i Vännäs kommun
- Studieförbunden i Vännäs kommun

- Svenska kyrkan
- Andra kommunala verksamheter

5. Fokusområden 2025–2027 Folkbibliotek

Under planperioden ska folkbiblioteken i Vännäs fokusera på följande områden:

- Fri åsiktsbildning
- Kompetens och service
- Ett bibliotek för alla
- Läsfrämjande arbete
- Digital delaktighet
- Hållbart samhälle

FRI ÅSIKTSBILDNING

Vision: Folkbiblioteken i Vännäs kommun understödjer fritt meningsutbyte och självständigt ställningstagande.

Biblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Vara en mötesplats för människors olika åsikter.
- Lyfta fram grupper utanför majoritetssamhället med särskilt fokus på de prioriterade målgrupperna.
- Tillhandahålla ett brett och nyanserat utbud av facklitteratur.
- Vara ett stöd och en guide i källkritiskt tänkande vid informationssökning.
- Aktivt presentera kunskap, konst och perspektiv på världen.

KOMPETENS OCH SERVICE

Vision: Folkbiblioteken i Vännäs kommun är lätta att orientera sig i och besökarna känner sig nöjda med personalens kompetens och service.

Biblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Underlätta för besökare att följa och förstå skyltning, placering och märkning från katalog till hylla.
- Fortbilda och kompetensutveckla personalen.
- Lyssna på besökarnas behov och önsningar i bibliotekets utvecklingsarbete.

ETT BIBLIOTEK FÖR ALLA

Vision: Folkbiblioteken i Vännäs kommun är en levande mötesplats där alla besökare känner sig välkomna, samt har tillgång till ett brett utbud av medier och programverksamhet.

Biblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Tillhandahålla ett varierat utbud av medier och kulturarrangemang med hänsyn till bibliotekslagens prioriterade grupper.
- Anpassa biblioteksmiljön för att kunna erbjuda både en mötesplats och ett lugnt och tryggt läsrum.
- Uppmuntra besökarna att själva vara med och påverka bibliotekets verksamhet.

LÄSFRÄMJANDE ARBETE

Vision: Folkbiblioteken i Vännäs kommun öppnar vägen till litteraturen för alla besökare.

Biblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Tillhandahålla ett rikt och varierat mediebestånd av hög kvalitet som är anpassat för våra besökare.
- Erbjuder läsfrämjande aktiviteter.
- Underlätta för besökarna att hitta och göra nya litterära upptäckter i det fysiska och digitala biblioteket.

DIGITAL DELAKTIGHET

Vision: Folkbiblioteken i Vännäs kommun bidrar till att minska den digitala klyftan i samhället.

Biblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Synliggöra våra digitala resurser.
- Upprätthålla vår närvaro i sociala medier.
- Fortsätta utveckla vårt arbete på regionens webbplats minabibliotek.se.
- Vägleda medborgarna i digitala ärenden, det vill säga "hjälp till självhjälp".

HÅLLBART SAMHÄLLE

Vision: Folkbiblioteken i Vännäs kommun verkar för ökad hållbarhet, både i biblioteken och samhället, i enlighet med målen i Agenda 2030.

Biblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Öka synligheten för miljö- och samhällsfrågor ur ett hållbarhetsperspektiv.
- Få fler att upptäcka biblioteken som resurs.
- Verka för förbättringar för att minska bibliotekens klimatpåverkan.

Målen ovan planeras, konkretiseras och utvärderas genom verksamhetsplanen som revideras varje år.

6. Fokusområden 2025–2027 Skolbibliotek

Under planperioden ska folkbiblioteken i Vännäs fokusera på följande områden:

- Skolbiblioteken som resurs i undervisningen.
- Kompetens och service
- Ett bibliotek för alla
- Läsförbättrande arbete
- Digital delaktighet
- Hållbart samhälle

SKOLBIBLIOTEKEN SOM RESURS I UNDERVISNINGEN

Vision: Skolbibliotekens verksamhet ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen.

Skolbiblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet.
- Struktur för samverkan mellan skolbibliotekarier och pedagogisk personal ska finnas på varje enhet.
- Tillhandahålla facklitteratur för att främja fri åsiktsbildning.

KOMPETENS OCH SERVICE

Vision: Skolbiblioteken i Vännäs kommun ska vara bibliotek där det är lätt att orientera sig och där besökarna känner sig nöjda med personalens kompetens och service.

Skolbiblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Ge vägledning och service till elever, personal, klasser och andra grupper.
- Fortbilda och kompetensutveckla personalen.

ETT BIBLIOTEK FÖR ALLA

Vision: Skolbiblioteken i Vännäs kommun ska vara en levande mötesplats där alla elever känner sig välkomna samt har tillgång till medier speciellt anpassade för dem.

Skolbiblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Tillhandahålla ett varierat utbud av medier för både undervisning och läsoplevelser.
- Anpassa biblioteksmiljön för att kunna erbjuda både en mötesplats och stimulerande läsmiljöer.
- Arbeta för att alla elever har kännedom om bibliotekens funktion, tjänster och service.
- Inspirera till läsglädje.

LÄSFRÄMJANDE ARBETE

Vision: Skolbiblioteken i Vännäs kommun ska öppna vägen till litteraturen för alla elever i kommunen. Oavsett ålder och ursprung ska alla känna nyfikenhet, läslust och bli inspirerade av skolbibliotekets personal.

Skolbiblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Tillhandahålla ett rikt och varierat mediebestånd av hög kvalitet.
- Erbjuder läsfrämjande aktiviteter riktat till elever.
- Underlätta för besökarna att hitta och göra nya litterära upptäckter i det fysiska biblioteket.

DIGITAL DELAKTIGHET

Vision: Skolbiblioteken i Vännäs kommun ska bidra till att öka den digitala kompetensen hos eleverna.

Skolbiblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Synliggöra våra digitala resurser.
- Komplettera skolans undervisning i medie- och informationskunnighet.
- Vägleda eleverna i informationssökning i digitala resurser.

HÅLLBART SAMHÄLLE

Vision: Skolbiblioteken i Vännäs kommun verkar för ökad hållbarhet, både i biblioteken och samhället, i enlighet med målen i Agenda 2030.

Skolbiblioteken i Vännäs kommun kommer under perioden särskilt att arbeta för att:

- Öka synligheten för miljö- och samhällsfrågor ur ett hållbarhetsperspektiv.
- Få fler elever och pedagoger att upptäcka skolbiblioteket som resurs.
- Verka för förbättringar för att minska skolbibliotekens klimatpåverkan.

Målen ovan planeras, konkretiseras och utvärderas genom verksamhetsplanen som revideras varje år.

7. Slutord

Intresset för biblioteken i Vännäs verksamhet har ökat senaste åren och utlåningssiffrorna för folkbiblioteken är de högsta i Sverige. Under kommande planperiod kommer biblioteken i Vännäs verka för att det ökade intresset ges utrymme i verksamheten, utan att avkall görs på kvalitet eller tillgänglighet, samt göra de fokusförskjutningar som den nya lagen om ändring i skollagen (SFS 2024:1072) innebär för skolbiblioteksverksamheten.

Väl mött på biblioteken i Vännäs!